

Werken met het materiaal 'Ik ben verdrietig' met een groepje van 4 kinderen uit groep 2.

Achtergrond informatie:

Op onze school is deze maand een leerling uit groep 8 overleden. De kinderen zijn hierdoor bezig met het onderwerp doodgaan.

Aan het werk met het materiaal:

We zijn begonnen met de plaat van de hele familie te bekijken. Wie zouden dit zijn? De kinderen wisten direct dat het een familie was met Opa en Oma. Volgens de kinderen de ouders van de moeder. Op mijn vraag waarom ze deze foto zo gemaakt zouden hebben, kwamen de verhalen van een feest, verjaardag en een trouwdag. Uit het niets? (ze hadden al even in de doos gekeken en al wat platen gezien) kwam de opmerking dat een Opa en een Oma ook wel eens dood gaan omdat ze al heel oud zijn. Een meisje zei: "maar ze kunnen ook ziek worden en dan dood gaan hoor." Een van de jongens zei hierna: "maar dat kan ook als een kind ziek is die gaan ook wel eens dood." Hierna ging het gesprek even over zieke kinderen en vooral over het kind op onze school. De kinderen spraken er makkelijk over. Bij een kind was opa dood gegaan en begraven bij een meisje de honden van een buurvrouw. "Die mevrouw moest erg huilen"

Hierna heb ik de volgende plaat gepakt.

Oma in het ziekenhuis.

Het gesprek ging over de zieke oma en iedereen die op bezoek ging. De kinderen dachten dat de Oma weer beter zou worden "omdat de dokter naast het bed lacht." De kinderen vonden het leuk dat er een plaatje van de hond, van Oma, meegebracht werd. Ik vroeg of iedereen altijd beter wordt, de kinderen denken, dat als je in het ziekenhuis ligt je meestal wel beter wordt. Ik zei dat dit niet altijd zo was. Nee, soms ga je dood en naar de hemel zei een kind. De ander zei, dan wordt je een sterretje. Hier kwam verder geen commentaar op.

De volgende plaat: Oma in de kist

O, ze is dood riepen ze direct. Hoe weet je dat? vroeg ik. "Ze ligt in een kist" Er werd goed gekeken en gepraat over de bloemen. "Die zijn groter en op de kist" De kaars en de brief en de foto van Opa in de kist. Waarom is dat? Kan ze die in de hemel lezen? Vroegen de kinderen. Wat denken jullie: "Nee die gaan in de grond was hun antwoord."

De foto van Oma op de tafel bij de kaars vonden ze een goed idee, dan weet je nog hoe ze er uit ziet! En waarom ligt er een schrift op de kast? Dan kan je schrijven dat ze lief

was. Wel goed vinden de kinderen dat er zakdoekjes staan want je moet wel huilen hoor als je oma dood gaat! Hier gaan ze weer even verder over het vorige week overleden kind. "Toen moest papa huilen en iedereen ook." Opa en "een tante" drinken koffie, maar waarom krijgen ze taart? Dat is voor een feest en een meisje dacht dat dit voor het verdriet weg te laten gaan was. Opa kijkt wel heel verdrietig vonden ze. Gelukkig dat iedereen bij Opa en Oma is. Wat lief dat het kindje een tekening voor Oma maakt. Of is hij voor Opa, daar komen ze niet uit. Maar allebei de oplossingen vinden ze goed. Wie is die man die daar staat? Ik noem de begrafenisondernemer. De kinderen weten niet wat dat is. Ik vertel dat hij helpt met alles te regelen voor de uitvaart. Dat je veel moet uitzoeken, een mooie kist. "waarom niet van glas?" (Sneeuwitje) En een kaart of brief waarin je laat weten dat oma is overleden. (ja, anders weten ze het niet) Maar waarom heeft hij "zulke kleren?" Ze vinden het maar raar. Gelukkig denkt niemand dat Oma slaapt of weer levend kan worden.

De volgende plaat De crematie.

Deze plaat snappen ze gelijk. Nu wordt Oma begraven. Dat dit eigenlijk een crematie is, zien ze niet en bedenken ze ook niet. Ze snappen wel dat de Papa iets zegt dat Oma heel lief was. De bloemen zijn weer mooi en iedereen vind het goed dat de foto nu op de kist staat, want die is dicht en dan weet je het niet. (Als ik vraag wat je niet weet, zeggen ze: nou, dat het Oma is). De mevrouw in het zwart is gewoon een tante. (Ja, geen hoge hoed meer). Opa is zielig, maar gelukkig is de hond erbij. Gaan ze nu naar de begrafenis vraagt een jongen. Ik vertel dat hij de begraafplaats bedoelt. Ja, daar ga je onder de grond. En een steen erop of een boom" Ze willen nu toch echt de plaat van de hondenbegraving zien, want zo hoort het volgens hen. We bekijken die plaat, omdat je goed ziet dat dit om dieren gaat, praten we even over de honden van de buurvrouw (van plaat 1). En over de begraafplaats waar mensen liggen. Over cremeren praten de kinderen niet en ik laat het zo.

De laatste plaat.

De kinderen zien gelijk dat Opa aan vroeger denkt toen Oma er nog was. Hij kijkt in een boek van de vakantie! Op de kast staat de foto van Oma, dan kan opa naar haar kijken. En bloemen en een pot. Kaarsjes voor Oma en voor Opa omdat het mooi is. De urn laat ik ook maar voor pot doorgaan omdat ze alleen over begraven hebben gesproken.

Na het gesprek zuchten de jongens dat ze er verdrietig van zijn geworden en bijna moeten huilen. De meisjes knikken hierop ook ja, maar lijken er minder mee bezig te zijn. Ze willen niet met de puzzels of de lotto spelen, maar iets anders. Prima. Het was een mooi gesprek.

In de komende tijd wil ik de platen een keer klassikaal behandelen. De puzzels en de lotto zetten we op de kast met de platen. De kinderen kunnen er dan mee werken als zij dit willen.

Ik denk dat het goed is om met de kinderen over dood en begraven/cremeren te praten op een moment dat ze er mee bezig zijn. Om hun emoties te verwerken, maar ook zo maar een keer. Omdat de kinderen er toch mee te maken krijgen en dan een beetje weten wat er gebeurd. Van te voren zag ik een beetje tegen het gesprek op. Hoe zullen de kinderen reageren? Is dit wel een taak van een leerkracht? Willen ouders dit liever zelf met hun kinderen bespreken voordat ik dit doe? Maar uiteindelijk was het zo'n bijzonder gesprek, waar ik een goed gevoel over heb. We hebben na afloop wel bedacht dat een brief aan de ouders goed zou zijn, om hen te vertellen dat het in de klas besproken wordt. Ouders kunnen dan zelf eerst iets vertellen of met de leerkracht overleggen of hun kind bij dit gesprek zou willen en mogen zijn.

Juf Berni